

Universitetets priser for forskning, utdanning, formidling og innovasjon

Prisene for 2019 blir tildelt

UiOs pris for yngre forskere tildeles professor Karin Kukkonen ved Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk. Kukkonen er en svært aktiv forsker og miljøbygger. Hun mottar prisen for sine banebrytende publikasjoner innen flere fagområder, og sin store innsats i ikke mindre enn fem ulike forskningsprosjekter. Kukkonen leder to av disse. Prosjektene hun deltar i er i stor grad tverrfaglige, og Kukkonen har arbeidet systematisk med å bygge opp, utvide og styrke ulike former for forskningssamarbeid internt på instituttet, med andre miljøer ved UiO og internasjonalt.

–Det er en stor glede å kunne gi denne prisen til professor Karin Kukkonen. Hun er en meget spennende ung forsker, leverer forskning på svært høyt nivå og har bygget opp et internasjonalt respektert og unikt tverrfaglig miljø, sier prorektor og leder for nominasjonskomiteen, Gro Bjørnerud Mo.

Forskningsprisen tildeles professor Sigrid Blöemke, senterleder ved Centre for Educational Measurement (CEMO). Blöemke leverer forskning på svært høyt nivå, og har på få år gjort CEMO til en viktig internasjonal aktør på utdanningsfeltet. Hennes mest sentrale bidrag er en teoretisk modell for lærerkompetanse, og instrumenter for å kartlegge slik kompetanse. Hun har en omfattende publikasjonsvirksomhet, som gjenspeiler hennes internasjonale orientering. Hun har mottatt flere forskningspriser og ledet en rekke eksternfinansierte prosjekter. I tillegg har hun veiledet over 30 PhD-kandidater og sørget for betydelig rekruttering til og utvikling av feltet.

–Jeg er virkelig imponert over Blöemke. Arbeidet representerer en betydelig innsats og et omfang vi hittil sjeldent har sett på dette fagområdet, sier Bjørnerud Mo.

Utdanningsprisen tildeles professor Malcolm Langford ved Institutt for offentlig rett. Langford har bidratt sterkt til å utvikle studentaktiverende læringsmetoder for jusstudenter og for å legge til rette for å dreie utdanningen ved Det juridiske fakultet i en digital retning. I dette arbeidet har han også etablert samarbeid med eksterne oppdragsgivere, som gir studentene erfaring fra og kontakt med arbeidslivet. Med utgangspunkt i undervisningssatsingen, CELL (Centre on Experiential Legal Learning), har fakultetet søkt status som senter for fremragende utdanning. Langford er initiativtaker og prosjektleder for alle søknadene.

–Langford er en inspirasjon for alle som er opptatt av god utdanning. Han er en innovativ pådriver, som favner vidt og viser en bred og oppdatert pedagogisk portefølje. Det er også gøy å se at han motiverer og støtter studentene i å delta i samfunnsdebatten, sier Bjørnerud Mo.

Formidlingsprisen tildeles professor Steinar Holden ved Økonomisk institutt. Med sin forskningsbaserte formidling er Holden med på å forandre og utvikle samfunnet. Han har en omfattende foredragsvirksomhet, og er hyppig brukt som kommentator i mediene. Han tar også eget initiativ for å formidle kunnskap om samfunnsøkonomiske forhold til befolkningen, gjennom konferanser og som flittig skribent i mediene. Holden har ledet tre regjeringsoppnevnte utvalg om lønnsdannelse og inntektspolitikk, i tillegg til å lede Kompetansebehovutvalget, som handler om hva vi skal leve av i fremtiden. Han har også ledet Sysselsettingsutvalget, som skal foreslå tiltak for å øke yrkesdeltakelsen.

–Holden er et fantastisk eksempel på både god formidling, men også på hvordan kunnskap driver sosial innovasjon. Gjennom sitt arbeide har han lagt grunnlaget for fremtidens Norge og det er vi veldig takknemlig for, sier Bjørnerud Mo.

Innovasjonsprisen tildeles professor Ørjan G. Martinsen, leder av Oslo Bioimpedance and Medical Technology Group. Martinsen mottar prisen for sitt arbeid med å bygge et av verdens fremste miljøer innen forskning på biologisk ves elektriske egenskaper. Til nå i sin karriere har Martinsen syv patenter, og har levert om lag 15 ideer til Inven2 (tidligere Birkeland innovasjon). I tillegg har han gjort en rekke FoU-opdrag for andre firmaer, og slik utviklet kommersielle teknologier og produkter som kommer samfunnet til nytte. Martinsen er også ansvarlig for elektronikkutviklingen i et EU-prosjekt for å utvikle et hjerneimplantat for Parkinson-pasienter, og er ansvarlig for utdanningsløpet til de femten doktorgradsstudentene i prosjektet.

–Det er flott å se hvordan Martinsen kombinerer grunnforskning og anvendt forskning, og hvordan han jobber på tvers av tradisjonelle fagdisipliner. Gjennom sitt utrettelige arbeid har Martinsen virkelig tatt kunnskap i bruk til det beste for samfunnet, og det er en glede å dele ut Innovasjonsprisen for 2019 til ham, sier Bjørnerud Mo.

Komiteens begrunnelser for innstillingen til prisene for 2019

Forskningsprisen 2019

En samlet komité innstiller professor **Sigrid Blömeke**, senterleder ved Centre for Educational Measurement (CEMO), Det utdanningsvitenskapelige fakultet til UiOs forskningspris 2019. Sigrid Blömeke har siden 2014 vært tilsatt som professor og leder for Center for Educational Measurement ved det Utdanningsvitenskapelige fakultet, UiO. Hun er anerkjent som en verdensledende forsker på sitt felt. Hennes mest sentrale bidrag til feltet er en teoretisk modell for lærerkompetanse og tilhørende instrumenter for kartlegging av slik kompetanse. Dette har fått stor internasjonal oppmerksomhet og brukes nå innen kompetanseutvikling for lærere i USA, Tyskland og Taiwan.

Blömeke har en omfattende publikasjonsvirksomhet i internasjonalt anerkjente tidsskrifter. Publikasjonene gjenspeiler Blömekes internasjonale orientering, både tematisk og i bredden av medforfattere. Hennes sterke posisjon i forskningsfeltet vises ved at hun jevnlig inviteres til å holde innlegg i sentrale faglige fora. Hun har også mottatt flere forskningspriser, inkludert «Distinguished Research Award» av den tyske organisasjonen for utdanningsvitenskapelig forskning. Gjennom karrieren har hun ledet en rekke eksternfinansierte prosjekter. I perioden 2010-2014 ledet hun også et nasjonalt forskningsprogram i Tyskland som omfattet 90 universiteter og høyskoler.

Blömeke har gjennom sin forskerkarriere hatt en rekke viktige verv. Hun har vært medlem av Scientific Advisory Board ved fire institusjoner, samt deltatt i eksterne evalueringer av utdanningsvitenskapelige fakulteter i Sverige og Tyskland. Videre har hun vært medlem av styret ved Humboldt Universität i Berlin og prodekan samme sted. Fra 2002 til 2007 var hun professor ved Humboldt Universität i utdanningsvitenskap, før hun dro til Michigan State University for et to års opphold som *visiting professor* finansiert gjennom et Fulbrighth stipend. Da hun returnerte til Humboldt i 2009 ledet hun oppbyggingen av et forskningscenter for «educational measurement» som omfattet 25 professorstillinger og ca 80 rekrutteringsstillinger. Blömeke ledet senteret frem til hun i 2014 ble rekruttert til  bygge opp Centre for Educational Measurement (CEMO) ved det Utdanningsvitenskapelige fakultet, UiO.

Blömeke har gjennom karrieren veiledet over 30 PhD kandidater. Både gjennom hennes ledelse av et tysk og et norsk senter for kompetanseutvikling innen området pedagogisk måling og kartlegging, og en rekke eksternt finansierte prosjekter, har hun sørget for rekruttering til forskningsområdet og tilrettelagt for utvikling av feltet. Dette arbeidet representerer en betydelig innsats og et omfang man sjeldent ser på dette området. Arbeidet på Centre for Educational Measurement (CEMO) illustrerer hvordan Blömeke kontinuerlig jobber for  fremme forskningsfeltet og det som inntil nå har vårt et relativt lite fagmiljo i norsk sammenheng. Komiteen vil med denne innstillingen få anerkjenne en sentral forsker innenfor det utdanningsvitenskapelige felt. Professor Sigrid Blömeke leverer forskning på hoyt nivå, og har som senterleder gjort at Centre for Educational Measurement (CEMO) på få år blitt en viktig internasjonal aktor på dette fagområdet.

UiOs pris for yngre forskere 2019

En samlet komité innstiller professor **Karin Kukkonen** ved Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk, Det humanistiske fakultet, til UiOs pris for yngre forskere 2019.

Professor Karin Kukkonen kom til UiO i 2015, og har vist seg som en serdeles aktiv forsker og miljö-bygger. Hun demonstrerer en bred og meget original faglig profil med noen klare tyngdepunkter: Kognitiv poetikk, tegneserier ("graphic novels") og 1700-tallets roman. Hun har levert banebrytende publikasjoner innen alle tre områder, og ofte i spenstige kombinasjoner. Ut fra et intimt kjennskap til både litteratur og kognitiv vitenskap undersöker Kukkonen litteratur som "en kulturell teknologi som gjør det mulig for oss  iaktta oss selv tenke". På denne måten inviterer hun forskere langt utenfor litteraturviternes rekke inn i en vitenskapelig og filosofisk diskusjon.

Kukkonen tok sin ph.d. i *Media Culture* (University of Turku, Finland) and *English Literature* (Johannes Gutenberg-Universität Mainz, Tyskland) gjennom en cotutelle avtale i 2010. Hun hadde deretter en postdok stilling ved University of Oxford i to år, før hun ble Academy of Finland Postdoctoral Fellow ved University of Turku. I 2015 ble hun ansatt som førsteamanuensis ved UiO, og ble deretter professor i allmenn litteraturvitenskap i 2017.

Professor Karin Kukkonen har en omfattende publikasjonsliste. I hennes nyeste monografier kombinerer hun interesse for den neo-klassiske romanen med en sofistikert kognitiv tilgang. Hva angår tegneserier/"graphic novels" har Kukkonen etablert seg som en ledende figur innen kognitive og narratologiske tilganger til sjangeren. Hun har skrevet både en monografi og en lærebok på området. I tillegg har Kukkonen publisert en lang rekke artikler, ofte i høyt ansette tidsskrifter. Hun har også bidratt til moderne standardverk innen litteraturvitenskap som f.eks. *The Edinburgh Companion for Contemporary Narrative Theory*.

Per dags dato deltar hun i hele fem forskningsprosjekter/satsninger, hvorav hun leder to.

Prosjektene Kukkonen har initiert og deltar i, er i stor grad tverrfaglige, og hun samarbeider med blant annet av litteraturvitere, språkvitere, medievitere og psykologer.

Kukkonen har arbeidet systematisk med å bygge opp, utvide og styrke ulike former for forskningssamarbeid internt på instituttet, ut mot andre miljøer på UiO og internasjonalt. Under hennes ledelse har forskningsfeltene der litteratur og kognisjonsforskning møtes vokst til en betydelig tverrfaglig gruppe/nettverk med flere tilknyttede stipendiater. Også flere samforfattede publikasjoner (fortsatt relativt sjeldent innen litteraturvitenskap) vitner om Kukkonens miljøskapende og forskningsfremmende innsats.

UiOs Pris for yngre forskere deles ut for første gang i 2019. Det er en stor glede å kunne gi denne prisen til professor Karin Kukkonen. Hun er en meget spennende ung forsker, leverer forskning på svært høyt nivå og har bygget opp et internasjonalt respektert og unikt tverrfaglig miljø.

Utdanningsprisen 2019

En samlet komité innstiller professor **Malcolm Langford** ved Det juridiske fakultet, Institutt for offentlig rett til UiOs utdanningspris 2019 for hans bidrag til fornying og forbedring av undervisningen i masterstudiet i rettsvitenskap med mål om økt læringsutbytte for studentene. I fakultetets nominasjon av Langford trekkes frem som særlig fremtredende hans bidrag til utvikling av studentaktiverende læringsmetoder, blant annet introduksjon av en obligatorisk prosedyreøvelse i andre studieår og hans bidrag til utvikling av tverrfaglig orienterte og nyskapende emner i satsingen «Den digitale jurist» hvor Langford blir beskrevet som «primus motor». Prosjektet er igangsatt for å dreie utdanningen i en digital retning og formålet er at kandidater fra fakultetet skal være bedre rustet til å møte morgendagens digitale utfordringer. Emnene utviklet av Langford som inngår i «Den digitale jurist» er JUS5505 Empiriske rettsstudier, som starter opp høst 2019 og JUS 5671 Legal Technology: Artificial Intelligence and the law, som startet vår 2019. Et mål for Legal Technology, er at studentene skal "understand how the idea and practice of law is being transformed by new technologies". Studentene skriver oppgaver med temaer hentet fra eksterne oppdragsgivere og det er inngått samarbeid med tretten organisasjoner;

bl a DNB og Nordea, Lovdata, Norsk Regnesentral, UiO Legal Tech Hub, Domstolsadministrasjonen og Direktoratet for forvaltning og IKT.

«Den digitale jurist» ble i 2018 tildelt oppstartsmidler fra Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku). Langford er også sentral i fakultetets undervisningssatsing CELL (Centre on Experiential Legal Learning) etablert høsten 2018 som tar sikte på å dreie jusstudiet mot mer studentaktive og digitale læringsformer. CELL ble i april i år tildelt støtte fra Diku. Med utgangspunkt i CELL har fakultetet videre søkt status som senter for fremragende utdanning (SFU). Langford er initiativtaker og prosjektleder for alle søknadene. I arbeidet med SFU har Langford lansert flere ideer for å bygge videre på prinsippene om praksisnærhet, studentaktivisering og å gi studentene fremtidens ferdigheter. Langford har også bidratt til ny tilnærming til undervisningen på doktorgrad.

Komiteen mener at Malcolm Langford oppfyller alle kriteriene for fremragende arbeid med utdanningskvalitet som beskrevet i statuttene for Utdanningsprisen. Han er en pådriver i arbeidet med en pågående reorientering av masterstudiet i rettsvitenskap. Hans arbeid er innovativt, det favner vidt og viser en bred og oppdatert pedagogisk portefølje. Student-representanten i komiteen trekker særlig frem de studentaktiviserende læringsmetodene, som prosedyreøvelser hvor studentene får anledning til å erfare teori anvendt i praksis. Han har også merket seg Langfords oppfølging av studenter gjennom oppfordringer og bistand til å delta i samfunnsdebatten bl a gjennom felles kronikker i pressen og at han oppfordrer masterskrivende studenter til å bidra på konferanser han har ansvar for.

Formidlingsprisen 2019

En samlet Priskomiteé innstiller professor **Steinar Holden**, Økonomisk institutt, Det samfunnsvitenskapelige fakultet til Formidlingsprisen. Gjennom klassisk formidling og som leder av mange offentlige utredninger har han hatt en helt spesiell betydning. Han er meget synlig. Samtidig bidrar han til å endre samfunnet. Den økonomiske journalistikken er svak i Norge. Steinar Holden er en av de forskerne som formidler økonomi-temaer som i utgangspunktet ikke er så lett å forstå for journalistene og deres publikum. Han går gjennom lydturen.

Steinar Holden er toppforsker, og formidlingen hans er alltid trygt forankret i forskning. Han driver en omfattende foredragsvirksomhet for svært ulike målgrupper. De siste ti årene har han arrangert en årlig halvdagskonferanse for sentrale beslutningstakere i Norge. Holden er hyppig brukt som kommentator i mediene. Han kommenterer ofte samfunnsøkonomiske forhold, knyttet til lønnsoppgjør, arbeidsmarked, rente og valuta, og penge- og finanspolitikk. Som økonomisk ekspert har han stadig vært i radio og TV. I tillegg er han en flittig skribent i avisene, med 8-10 kronikker eller avisinnlegg per år.

Universitet i Oslos strategi 2020 består av fem mål. Mål 3, Et samfunnsengasjert universitet lyder slik: «Universitetet i Oslo skal gjennom aktiv dialog og samarbeid bidra til at forskningsbasert kunnskap kommer til anvendelse for å møte det 21. århundrets store samfunnsutfordringer.».

En av Norges største samfunnsutfordringer er konkurranseevnen og sysselsettingen på tampen av oljealderen. Holden har ledet tre regjeringsoppnevnte utvalg om lønnsdannelse og inntektspolitikk.

Rapportene fra utvalgene har lagt premissene for inntektsoppgjør og trepartssamarbeid i nesten 20 år. De vil også legge premissene for inntektsoppgjør videre inn i det 21. århundre.

En annen stor samfunnsutfordring handler om hva vi skal leve av i fremtiden. For å svare på dette, oppnevnte regjeringen i 2017 Kompetansebehovutvalget med Steinar Holden som leder. Dette utvalget er bedt om å levere tre NOU-er om Norges kompetansebehov og hvordan samfunnet skal innrette seg i det 21. århundre.

En tredje stor samfunnsutfordring er den synkende yrkesdeltagelse i befolkningen. For å foreslå tiltak for å øke yrkesdeltagelsen nedsatte regjeringen Sysselsettingsutvalget med Steinar Holden som leder. Utvalget la fram sine forslag i en NOU i mars 2019.

Det er åpenbart at Steinar Holden har tillit som en uavhengig, etterrettelig og forståelig bidragsyter. Han har også tillit som en som kan løse konfliktfylte temaer gjennom krevende utvalgsarbeid.

Innovasjonsprisen 2019

En samlet komité innstiller professor **Ørjan G. Martinsen**, leder av Oslo Bioimpedance and Medical Technology Group lokalisert på Fysisk institutt og Oslo Universitetssykehus, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet til UiOs Innovasjonspris 2019.

Det ble lagt vekt på at prisvinneren anvender svært enkle prinsipper som integrerer fysikk og medisin på en innovativ måte.

Siden begynnelsen av 90-tallet har professor Ørjan G. Martinsen bygget opp det som i dag er et av verdens fremste miljøer innen forskning på biologisk vevs elektriske egenskaper (bioimpedans). Ørjan G. Martinsen fikk sitt første patent som doktorgradsstudent. Da han disputerte i 1995 var det nylig startet et norsk firma i samarbeid med Forskningsparken AS, med den hensikt å kommersialisere hans metode for måling av fuktighet i hud. Ørjan G. Martinsen har syv patenter og har levert ca. 15 idéforslag til Inven2 / Birkeland Innovasjon.

Ørjan G. Martinsen har gjennom årene gjort FoU-oppdrag for en rekke andre firmaer også, og på den måten bidratt til kommersielle teknologier og produkter som har kommet samfunnet til nytte. Eksempler er St. Jude Medical (pacemakerteknologi), Novo Nordisk (diabetesteknologi), Lærdal Medical (gjenoppliving etter hjertestans) og Bodystat (måling av vevssammensetning).

Ørjan G. Martinsen er også Principal Investigator (PI) med ansvar for elektronikkutviklingen i et EU prosjekt (Training4CRM) som går ut på å utvikle et hjerneimplantat for Parkinson-pasienter. Implantatet skal kunne kommunisere trådløst ut fra hjernen og vil inneholde lysfølsomme, dopaminproduserende celler. Bioimpedans skal brukes til overvåkning av cellenes funksjon. Han er ansvarlig for utdanningsløpet til de 15 involverte doktorgradsstudentene i prosjektet og en forretningsplan basert på funnene fra prosjektet har nå kommet til den avsluttende runden i en europeisk forretningsidé-konkurranse for studenter. Ørjan G. Martinsen er også sentral i sensorutviklingen i konvergensmiljøet organ-on-chip.

Prisvinneren er opptatt av å kombinere grunnforskning med anvendt forskning og samarbeider med de fleste andre seksjoner på Fysisk institutt (og selvfølgelig mange miljøer utenfor instituttet). Det som motiverer ham sterkest er når han kan ta nye oppdagelser innen helt andre områder av

fysikken og forsøke å anvende dem innen biomedisin. Denne entusiasmen er noe han også forsøker å formidle til sine studenter. Martinsen har veiledet 62 MSc-studenter og 18 PhD-studenter og flere av dem har senere startet egne firmaer eller vunnet innovasjonspriser.

Bioimpedansteknologi er sterkt økende internasjonalt, kanskje spesielt innenfor lab-on-chip applikasjoner, og den gruppen som prisvinneren leder har de beste forutsetninger for å lede an i denne utviklingen.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har kun nominert en mann til prisen og ikke begge kjønn. Nominasjonen av Martinsen er således ikke i pakt med statuttene. Komiteen kom her allikevel frem til at nominasjonen skulle aksepteres. Dette etter en samlet vurdering og med utgangspunkt i fakultetets begrunnelse for hvorfor de ikke hadde nominert begge kjønn til prisen i år. Det ble her bla. anført at flere kvinnelige innovatører ved fakultetet allerede fått prisen. (I 2017, i 2013 og i 2011.)